

"Historisk ball" ved Nordlek arrangement.

Refleksjoner etter samtaler, møte og arrangementene i Viborg 2015.

Historiske ball

"Historiske ball" er et 'kan'-arrangement ved Nordlek-stevner, bl.a. fordi organisasjonene tilknyttet Nordlek ikke har 'programfestet' denne aktiviteten. Nordlek-arrangøren kan imidlertid tilrettelegge for det på eget initiativ, eventuelt etter ønske fra interessegrupper. Arrangement som arrangøren selv ønsker å gjennomføre må godkjennes av Nordlek-styret. Arrangøren kan basere gjennomføringen av f.eks. historiske ball på 'ball- og dansefaglig kompetanse' hentet utenfor egne rekker. Slik kompetanse finnes i alle de nordiske landene.

Møte og samtaler om de "historiske ball"

Nordlek-styret v/Torunn H Bjerkem innkalte til et drøftingsmøte om status og framtid til de historiske ball i forbindelse med Nordlek i Viborg. Erik Hestnes, Nettverk for historisk dans i Norge, bisto med å nå representanter for danse miljøene i de fem nordiske landene. Nordlek 2018 i Falun var representert ved nestleder i Svenska Folkdansringen.

Møtet i Viborg kom i stand som følge av en forutgående dialog initiert av Erik Haugros, Symra. Den nevnte dialogen var mellom: Noregs Ungdomslag v/Halldis Folkedal, Nordlek-styret v/Torunn Hernes, Erik Haugros (Symra) og Erik Hestnes (Nettverk for historisk dans i Norge).

For øvrig har den varierende oppslutningen om de historiske ballene fra de nordiske nasjonene, opplegg og gjennomføring av kurs og ball, repertoarvalget m.m. vært samtaleemne både mellom danseledere og dansere i løpet av Nordlek.

Historisk ball - Positivt, men sårbart arrangement

Nordlek-styret ga klart uttrykk for at de historiske ballene har vært og er et positivt supplement til de faste Nordlek-arrangementene. Tiltaket krever imidlertid at en nasjonal interessegruppe tidlig i planfasen for kommende Nordlek tar skriftlig kontakt med den lokale arrangøren for å informere om interessen og tilby eventuell nødvendig bistand. (FORUM - Forum for historisk dans och musik (Sverige) - vil følge opp dette overfor arrangøren i Falun 2018.)

Forhold som gjør arrangementet sårbart er bl.a.: Manglende 'kunnskap' om aktiviteten hos de nasjonale organisasjoner og arrangørene; avhengigheten av at det kommer initiativ fra person- og/eller gruppe; stor variasjon i oppslutning om arrangementet fra flere av Nordlek-landene; alderssammensetningen til danserne.

På vegne av de norske balldeltakerne understrekes det at ingen norske dansere reiser til Nordlek bare for å delta på det historiske ballet. Ballet er imidlertid den aktiviteten - tunga på vektskåla - som får mange til å delta på Nordlek.

'Historisk dans' - Hva er det?

Begrepet 'historisk dans' omfatter i praksis alle danseformer med historiske røtter fra 1600-tallet og fram til omkring 1920 og dertil hørende musikk, herunder både danser i folkelig tradisjon og fra andre kilder.

De 'historiske danse miljøene' i Norge har imidlertid ulike preferanser når det gjelder repertoaret. Alle henter danser fra folkedansbøkene og flere grupper prioriterer slike. De øvrige vektlegger et nordisk repertoar, med et varierende innslag av europeiske danser. Miljøet skiller ikke mellom danser i folkelig tradisjon og danser rekonstruert fra kildemateriale.

Repertoar og antrekk på de historiske ballene

Repertoaret ved de historiske ballene har med noen få unntak (Sverige) vært hentet fra nordiske dansebøker og hefter (Jfr. Vedlegg). Enkelte store formasjonsdanser er nok likevel lite brukt i folkedansgruppene.

Ettersom dansene i all hovedsak har røtter tilbake til 16-1800 tallet kler balldeltakerne seg som regel i pent festantrekk/lange kjoler. Noen har også lagt ned et stort arbeid i å sy tidstypiske antrekk. Nasjonaldrakter er også festantrekk.

Historisk ball - Bør det bli et 'skal'-arrangement?

Det er ikke realistisk med dagens alderssammensetning på danserne og store svingninger i oppslutningen om ballene fra de nordiske landene.

Tiltak på ulike nivå kan imidlertid endre dette over tid. Gjøres det ingen innsats nasjonalt og lokalt kan de historiske ballene i Nordlek-sammenheng dø med ballet i Falun i 2018.

Tiltak på organisasjonsnivå:

- De nasjonale folkedansorganisasjonene må inkludere alle genre av 'historisk dans' i deres formål og gi aktiviteten positiv støtte gjennom organisasjonsapparatet.
- I distrikt hvor medlemmer savner tilbud om opplæring i danser som ikke er i vanlig bruk i folkedansgruppene kan det tilrettelegges for at personer fra ulike steder kan komme sammen og undervises av motiverte instruktører.
- Dansene til det historiske ballet blir et prioritert tilbud til organisasjonenes medlemmer.

Tiltak på gruppenivå:

- Oppslutningen om de historiske ballene i forbindelse med Nordlek er pr. i dag helt avhengig av at ledere og instruktører i 'de historiske dansegruppene' prioriterer ballene.
- Manglende prioritering kan ha ulike årsaker, men det appelleres til gruppene i alle nordiske land om å ta et ansvar for det historiske ballets framtid.

Tiltak på Nordlek-nivå:

- Kursopplegget i forkant av de historisk ballene endres til 2 kursrekker:
Grunnkurs - For de som ikke har hatt opplæring i dansene før de kommer til Nordlek.
Repetisjonskurs - For de som har hatt tilstrekkelig opplæring før Nordlek (valgfritt).
- Danser fra balldans-repertoaret bør også kunne være tema for **nordiske "lekestuer"**.
- Framtidig opplegg for kurs og ball vurderes av ballets ledere (instruktørene) på basis av årets erfaringer og innspill.

Historiske ball, Viborg 2015 - Flere erfaringer å ta lærdom av

- Til Nordlek i Falun 2018 kan det forventes 150-200 balldeltakere.
- Er plassen begrenset bør det planlegges 2 historiske bal, ev. med mulighet for å avlyse det ene. Årsaken er at de som er påmeldt ikke får melding om at fulltegnede aktiviteter seinere blir dubleret! Dansere fra flere nordiske land kom ikke med på ball i Viborg av nevnte grunn.
- Begrepet "repetisjonskurs" var hentet fra programmet til Nordlek 2012. Det var dessverre misvisende. I all hovedsak var det bare dansere fra Norge og Sjælland som hadde hatt mulighet til å lære dansene på forhånd. Det måtte instruktørene ta hensyn til.
- Ett spørsmål som ble reist i Viborg var om man skulle sløyfe dansene fra de land som ikke var representert på ballet. Det ble imidlertid ikke gjort av hensyn til de balldeltakere som hadde lært dansene før de kom til Viborg.